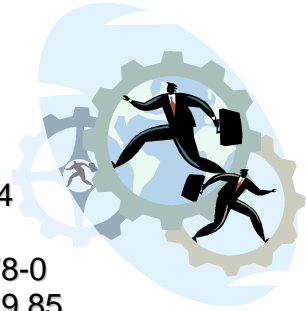

Consultor
start up

Kleemannstraße 14
D-93413 Cham
Tel.: 0 99 71 / 85 78-0
Fax: 0 99 71 / 80 19 85
eMail: info@consultor.de
home: www.consultor.eu/infobrief.htm

Cham, sierpień/wrzesień 2008

Podatki - Prawo List informacyjny dla Franczyzodawców i Franczyzobiorców

Szanowni Państwo!

Zwrot opłaty wstępnej w razie przedwczesnego zakończenia umowy

Niniejszym listem informacyjnym chcielibyśmy przedstawić Państwu sytuację przedwczesnego zakończenia umowy a w szczególności zwrot opłaty wstępnej na podstawie orzeczeń sądów jak i trybunału federalnego BGH.

1. Ogólne informacje na temat opłaty wstępnej

Większość umów franczyzowych przewiduje jednorazową opłatę wstępną. Uiszczenie tej opłaty jest jednym z głównych obowiązków franczyzobiorcy. Opłata wstępna może pełnić wiele różnych funkcji.

Często jest ona rekompensatą, świadczeniem wzajemnym franczyzobiorcy w zamian za uczestnictwo w systemie, tzn. za przekazanie franczyzy w czasie obowiązywania umowy, lub za inne świadczenia, które dopiero w trakcie trwania stosunku umownego zostają sukcesywnie odwzajemniane.

W takich przypadkach, opłata wstępna jest synalagmatyczna względem praw do korzystania z intelektualnych i zakładowych praw chronionych francyzodawcy, lub względem ciągłych świadczeń francyzodawcy.

Wspólne dla tych konstrukcji jest, iż francyzobiorca z początkiem stosunku francyzowego wypełnia świadczenie wcześniejsze.

Opłata wstępna może jednak być rekompensatą za wypełnienie obowiązku wciągnięcia w struktury systemu francyzodawcy, tzn. świadczeniem wzajemnym do transferu know-how i usług przed otwarciem zakładu.

Jeśli wraz z uiszczeniem opłaty wstępnej, świadczenie wcześniejsze francyzodawcy zostanie spłacone, niesie to za sobą konsekwencję, iż w razie przedwczesnego zakończenia umowy francyzowej jednorazowa płatność nie podlega zwrotowi w całości lub częściowo.

Jeśli jednak wraz z opłatą wstępną spłacone zostają świadczenia wypełniane przez francyzodawcę w trakcie obowiązywania umowy, to w przypadku przedwczesnego zakończenia umowy musi nastąpić zwrot „niespożytkowanej” części opłaty wstępnej.

Która konstelacja jest zamiarem stron umowy francyzowej, musi zostać ocenione w przypadku oddzielnie.

Można jednak zapobiec skutku prawnego w postaci czasowo-udziałowego zwrotu opłaty wstępnej przez zapis w umowie francyzowej regulacji, iż opłata wstępna zostaje płacona w zamian za włączenie w struktury systemu francyzodawcy. Taka regulacja jest dopuszczalna przez zasadę wolności umów i nie jest poprzez § 307 ust. 1 BGB nieważna. Inaczej byłoby, gdyby istniejące zobowiązanie do zwrotu opłaty, zostałoby wykluczone daną formułą w treści umowy.

W przypadku, gdy umowa francyzowa była od początku nieważna, lub umowa francyzowa została uchylona lub odwołana, prowadzi to do całkowitego odwrócenia uiszczonych świadczeń w odniesieniu do początku stosunku umownego. Opłata wstępna zostaje wtedy w ramach uregulowania Odwrotu świadczeń całkowicie zwrócona, w razie potrzeby saldowana.

Należy odróżnić sytuację, gdzie francyzobiorca może żądać zwrotu w przypadku zakończenia umowy z mocą wsteczną *ex tunc*, np. uchylenie umowy francyzowej zgodnie z § 123 BGB lub nieważności umowy zgodnie z § 138 BGB, od przypadku, w którym zakończenie umowy następuje z mocą na przyszłość, czyli *ex nunc*.

2. Zwrot w razie zakończenie umowy franczyzowej ex tunc

a. Orzeczenie Trybunału Federalnego BGH z 14.12.1994

W przypadku zakończenia ex tunc, Trybunał, jeszcze w czasie obowiązywania ustawy o kredytach konsumenckich (VerbrKrG), stwierdził, że w razie zasadnego odwołania umowy franczyzowej zgodnie z § 7 VerbrKrG ustawy z 1994r, uiszczona przez franczyzobiorcę opłata wstępna podlega całociowemu zwrotowi zgodnie z regułami bezpodstawnego wzbogacenia, czyli § 812 i dalsze BGB. Jednak do zmniejszenia wzbogacenia, a tym samym odliczeniu podlegają wszystkie nakłady poniesione przez franczyzodawcę, które zostały wniesione konkretnie względem danego franczyzobiorcy (BGH, NJW 1995, s. 722 i dalsze („ceiling doctor“)).

b. Orzeczenie Wyższego Sądu Krajowego (OLG) w Dreźnie

Zgodnie z powyższym, Wyższy Sąd Krajowy odrzucił w kolejnym orzeczeniu roszczenie zwrotu opłaty franczyzobiorcy, ponieważ franczyzodawca, według oceny sądu wniósł świadczenia poprzez szkolenia, pomoc w rezerwacjach jak i przy organizacji centrali w wysokości opłaty wstępnej (OLG Dresden, WiB 1995, s. 1010).

Mimo, iż jako skutek prawny odwołania po modernizacji prawa zobowiązań, przewidywany jest stosunek zwrotny ex nunc, zgodnie z § 357, 346 BGB, a więc nie wzajemne zwracanie świadczeń po zakończeniu umowy ex tunc; na podstawie przepisów chroniących konsumentów, powinny obowiązywać zgodnie z daną opinią i w rezultacie w dzisiejszym stanie prawnym, rozwinięte przez Trybunał Federalny reguły odnośnie do § 7 VerbrKrG w przypadku skutecznego odwołania umowy franczyzowej.

3. Zwrot w przypadku zakończenia umowy franczyzowej ex nunc

Inaczej ocenia się przypadki, w których nie dochodzi do rozwiązania ex tunc, lub stosunku zwrotnego zgodnie z §§ 346 i dalsze BGB.

Są to w szczególności przypadki skutecznego nadzwyczajnego wypowiedzenia umowy franczyzowej przez franczyzobiorcę.

a. Orzeczenie Wyższego Sądu Krajowego OLG we Frankfurcie n.M. z 02.11.1994

W takim przypadku OLG Frankfurt w odniesieniu do judykatury o disagio (OLG Frankfurt NJW-RR 1995, 1395 i dalsze) przy przedwczesnej spłacie kredytu przyjął, że franczyzobiorca ma prawo do roszczenia zwrotu części zapłaconej na początku stosunku franczyzowego i niespożytkowanej opłaty wstępnej zgodnie z §§ 812 ust. 1 zd. 2 BGB.

W myślach przewodnich wyroku OLG Frankfurt, dosłownie:

„1. Wysokości franczyzowej opłaty wstępnej nie ocenia się wyłącznie na podstawie przewidywanego czasu obowiązywania umowy franczyzowej; czas trwania umowy daje jednak w tych przypadkach wyraz, w którym całkowite spożytkowanie jest rozpoznawalne po upływie przewidywanego okresu umowy, co domniemywa się, jeśli franczyzodawca systemu usług pocztowych zobowiązuje, udostępnić system zakładowy przez cały okres umowy.

2. Niespożytkowaną część opłaty wstępnej, franczyzobiorca może rozliczyć w przypadku przedwczesnego zakończenia umowy na drodze upadłości franczyzodawcy.“

4. Orzeczenie OLG Hamburg z 30.12.2002

OLG Hamburg rozstrzygnął sprawę, w której umowa licencyjna/franczyzowa została zakończona na mocy obopólnego porozumienia po 6 miesiącach, a biorca żądał zwrotu uiszczonych opłat wstępnych.

Franczyzobiorcy również przyznano prawo do roszczenia zwrotu zgodnie z § 812 ust. 1 zd. 2 BGB, ponieważ należy zwrócić dane świadczenie, którego podstawa prawna przepadła.

Ze względu na przedwczesne zakończenie umowy, franczyzodawca miał prawo do roszczenia opłaty wstępnej na faktyczny okres obowiązywania umowy. Co do pozostałych części w stosunku do okresu umowy, franczyzodawca musi zwrócić franczyzobiorcy opłatę, gdyż podstawa prawna na pozostałe części przepadła.

W razie dalszych pytań i informacji, jesteśmy zawsze do Państwa dyspozycji !

Z poważaniem

Consultor start up GmbH

przez

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Geiling', written over a light blue rectangular background.

mecenas Christian Geiling, MBA